

Nr 330

Av herr Hanson, Per-Olof, om ändrade sekretessregler för de i statsrådet förda protokollen.

I 1 § sekretesslagen finnes regler, enligt vilka de i statsrådet förda protokollen i vanliga ärenden (andra ärenden än sådana, vilka angår rikets förhållande till främmande makt, och kommandomål) skall hemlighållas i två år med möjlighet för Kungl. Maj:t att förlänga denna tid till 50 år.

Nämnda bestämmelse måste betraktas som i hög grad föråldrad. Den bygger på föreställningen att i statsrådet överläggningar försiggår på så vis att statsråden yttrar sina olika meningar, varpå Konungen meddelar sitt beslut. Protokollen tänkes innehålla redogörelse härför. Som bekant är emellertid konseljen numera närmast ett registreringsinstrument, där vecka för vecka de olika regeringsbesluten fastslås och erhåller slutlig form. Något skäl för att protokollen, som återger denna registrering, skulle hemlighållas finnes numera knappast. Därtill finns så mycket mindre anledning som i huvudsak alla de anföranden, vilka fingeras ha hållits vid konseljerna, numera publiceras t. ex. i form av departementchefsanföranden i propositioner eller i utredningsdirektiv i Post- och Inrikes Tidningar. Också de i konseljen meddelade besluten publiceras genomgående, antingen de består i utfärdande av författningar, vilka offentliggöres i Svensk författningssamling, eller utgöres av utnämningar eller eljest beslut i särskilda ärenden eller besvärsmål. Det torde sålunda vara ytterst litet av vad som händer eller fingeras hända i konseljen som i själva verket är underkastat sekretess.

Nu kan invändas, att om allt ändå publiceras, det icke spelar någon större roll att själva statsrådsprotokollen är hemliga. Det är här fråga om en anomaly utan praktisk betydelse. Men saken har också en principiell sida. Det måste betecknas som otillfredsställande att regeringsmaktens avgöranden i en demokratisk stat principiellt skall vara undandragna insyn, när offentlighetsprincipen tillämpas överallt eljest inom riksdagen, inom administrationen och i domstolsväsendet. I den mån det verkligen någon sällsynt gång förekommer att skilda statsråd lämna monarken olika råd inför ett ärendes avgörande är detta en händelse av sådan allmän betydelse, att offentlighet bör ges däråt omedelbart.

Inom statsrådet synes böra tillämpas samma sekretessregler som gäller på andra områden. Sekretesslagens allmänna bestämmelser, vilka nu enligt 1 § tredje stycket sekretesslagen icke skall äga tillämpning å statsrådets protokoll, bör tvärtom ges giltighet beträffande statsrådsprotokollen i samma

utsträckning som överallt eljest. Offentlighetsgrundsatsen bör tillerkännas samma räckvidd hos alla organ inom vår demokrati. Regeringsmakten bör därvidlag icke intaga någon undantagsställning.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta sådan ändring av 1 § lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, att de i statsrådet förda protokollen likställes med andra allmänna handlingar.

Stockholm den 27 januari 1960

Per-Olof Hanson